



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

14. De transitu Religiosorum ex vna Religione ad aliam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Vigefimoprimum. In Clementina Cupientes. §. vlt. De penis, excommunicatione puniuntur Religiosi, & Clerici seculares, violatores Constitutionis Pontificie in cap. 1. De sepult. in 6. quia precipitur, ne aliquos ad vouendum, iurandum, vel fide interposita, seu alias promittendum inducant, vt sepulturam apud ipsorum Ecclesias eligant, vel iam electam ulterius non immutent: quam excommunicationem ipso facto contrahi definit Pontifex, nec in eam lapsos ab alio, quam à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, esse absoluedos.

Cap. XIII.

De Transitu Religiosorum ex vna Religione ad aliam.

Primum queritur, An liceat religioso ex vna Religione ad aliam transire? Respondeo, iure communi Canonico licere, vt colligitur ex cap. Statuimus, & cap. Mandamus. 19. quest. 3. & cap. Licet. cap. Significatum, cap. Non est vobis, & cap. Sanè, de regularibus, dummodo studio tutioris, melioris, & sanctioris vitæ transitus fiat: vt aperte definitur in cap. Licet, De regularibus. S. Thomas 2. 2. quest. 139. a. 8. ait: Transitus ex vna Religione in aliam, nisi propter magis utilitatem, vel necessitatem, non est laudabilis: idem quia si Religiosi offendi solent, qui deseruntur: eum etiam, quia facilius, & commodius proficit quis in Religione, in qua est assuetus, quàm in alia. Vnde veteres Monachi non facile transitum permittebant.

Secundo queritur, An hic transitus iure concedatur ex eo, quod religio, ad quam fit gradus, sit perfectior, & altior, fructuosior, vel sanctior; an solum, quia sit arctior, seuerior, & durior? S. Thomas loco citato, quem Palud. in 3. dist. 38. quest. 3. art. 1. Antonin. 3. par. tit. 16. cap. 4. ad finem. Siluest. in verbo, Religio. 4. quest. 1. & q. 6. 7. & S. Tabien. Religio. quest. 23. & quidam alij sequuntur, videtur docere huiusmodi transitum iure concedi ratione perfectioris, aut fructuosioris religionis, non autem ratione solius arctioris instituti. Quod colligitur, cum quia in virtutis, & melioris vitæ profectu, descensus, aut regressus vitæ peratur; ac laudatur ascensus, aut progressus: tum etiam, quia in cap. Mandamus. 19. quest. 3. precipitur Canonicis Regularibus professis, ne se ad Monachorum instituta transferant, cum tamen arctior sit regula, & vita Monachorum, vt constat ex cap. Quod Dei timorem, De statu Monachi. Vbi dicitur, Canonicos Regulares laxiori Ordini seruire, quam Monachos. Et in cap. Statuimus, eadem causa, & questione habetur, Ne quisquam Canonice professionis alicuius leuitatis instinctu, vel districtioris Religionis obtentu, ex clausura audeat sine patris, & totius Congregationis permissione recedere. Et in cap. Nullus, eadem causa, & questione precipitur, Ne Abbas, vel Monachus Canonicos Regulares à proposito professionis Canonice reuocet, & ad Monasticum habitum trahendo suscipere audeat. Vnde colligit S. Thomas Monachis laxioris, & fas esse ad Canonicos regulares transire, quoniam apud eos ius, & facultatem habent ad sacros Ordines ascendendi. Immo generaliter docet ex Ordine Monachorum Laicorum, vel Clericorum, qui diuina ministeria non præstant, aut priuata tantum, non publica officia obeunt, licere Monachis, sine Religiosis transire ad Ordine Canonicorum regularium, qui publica ministeria, & munera in ecclesia exequentur, & obeunt,

eo quod commune bonum priuato est altius, & maius. Non tamen licitum esse transitum è contrario: nec enim esset ascensus ad sublimiorem vitæ gradum, sed potius ex altiore ad inferiore descensus.

At verò Ioannes Andreas in cap. Sanè, de regularibus postquam S. Thomæ doctrinam de varia religionum perfectione proposuit, subiungit: Nos Canonista non ponderatis his subtilitatibus, solum animaduertere solemus, vbi arctior, strictior, durior, aut seuerior modus viuendi. Vnde in c. Licet, De Regularibus, dicitur: De arctiori vita, & sanctiori, ad quam licet transire è laxiori, & si in vna Religione sit sola contemplatio cum arctissimo viuendi modo, possibili tamen sine proficiendi modo non admittimus transitum ad Religionem, in qua viget contemplatio, actio, & etiam contemplationis officium cum laxiori vitæ instituto, quod tamen Theologi admittent. Hæc ille, qui quidem nomine Theologorum videtur Sanctum Thomam intellexisse, cuius sententiam, suppresso auctore ante retulerat. Omnes iuris Canonici interpretes id docuerunt, quod dixit Ioannes Andreas: idem etiam sentiunt Angel. Religiosus, num. 35. Rosel. religio. 4. num. 1. Certè cum iure Canonico magis congruere videtur, Transitum huiusmodi concedi, quia arctius, & durius religionis institutum suscipitur, quam quia perfectius, & fructuosius, vt constat ex cap. Licet, De regularibus. Et in c. Virgines. 20. quest. 4. dicitur ex Concilio Triburiensi: Virgines sacre si pro lucro anima sua propter districtiorem vitam ad aliud Monasterium pergere disposuerint, ibidemque commanere decreuerint, Synodus concedit. Hæc ibi.

Deinde etiam cum ratione ipsa maxime conuenit: etenim huiusmodi transitus iure videtur esse concessus ob tutiorem vitæ rationem: vbi autem ea reperitur, eo ipso quoque religio eius vitæ parens, & magistra, videtur esse tutior, atque securior; quauis alia religio sit aliqui fructuosior, perfectior, & altior. Quod autem in cap. Mandamus, & cap. Nullus. 19. q. 3. Canonicis regularibus ad Monasticum institutum transitu interdicatur, intelligendum est iuxta Glossam, id locum habere cum transitus talis sit temeritate, leuitate, & inconstantia animi; aut cum damno, & detrimento prioris religionis. Item, sæpè denegatur transitus ad arctius vitæ institutum, ne communis aliorum salus deseratur, aut impediatur: Sic Episcopis, & alijs Ecclesiarum Præfectis, transitus ad religionem occluditur, ne Ecclesie destituantur idoneis præfectis, & ministris: Et religiosi præficiuntur Ecclesijs, vt communi hominum saluti, & commodo consulatur.

Tertio queritur, Quo modo liceat religioso ad altius vitæ institutum euolare? Respondeo, in iure nonnulla constitui, vt id recto ordine fieri queat. Primum, Ne fiat transitus temeritate, leuitate, odio, ira, contemptu, vel alia qualibet animi perturbatione, sed studio, nimirum tutioris, & melioris vitæ; cap. Licet, de regularibus. Deinde, ne fiat cum detrimento, & iactura religionis, à qua receditur, eodem c. Licet. Item, vt religio, ad quam gradum quis facit, non solum sit arctior ex regula, quam proficetur, sed etiam ex Constitutionibus: nam, vt dicemus inferius, sub vna regula Basilij, vel Benedicti, multi Religiosorum Ordines militant alijs arctiores, asperiores, & seu-

riores, ob Constitutiones nimirum regulæ adiectas. Non etiam sufficit, si Constitutiones antiquæ sint duriores, & arctiores, nisi & recentes, quæ modo seruantur, sint quoque seueriores: fieri enim potest, vt rectius aliquod antiquum vitæ institutum obseruari desierit, & religio laxiori modo viuere cœperit. Opus est ergo, vt vitæ ratio, quæ modo seruat, sit asperior, ac durior. Sic Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, ac cæteri Pontificij iuris interpretes, in c. *Licet, de regular.* Requiritur deniq; petitiō facultatis, quamuis ea non obtineatur, c. *Licet, de regular.*

Quartò quæritur, Quid faciendum quando prius Cœnobiū, aut religionis institutum est Pontificis priuilegio munitum, ne quis inde ad arctius se transferat? passim enim religiones Pontificum priuilegio obtinere solent, ne ex ipsis ad alias religiones quispiam transire queat. Respondeo, nihilominus transeundi ius esse, vti manifestè constat ex dicto cap. *Licet*, vbi dicitur eiusmodi priuilegium concessum credi, ne transitus fiat temerè, leuiter, aut cum Cœnobiij, & Ordinis prioris incommodo.

Quintò quæritur, Cum ambigitur, sit nec ne altera religio, ad quam transitus cogitatur, durior, & arctior, vel etiam dubitatur, licet certò constet eam arctiorem esse, num religiosus aliqua animi leuitate, aut temeritate ad eam transuolat, quid tunc fieri debeat, cuius iudicio res ea decerni debeat, ac possit? Respondeo cum Innocentio, Ioanne Andrea, & Abbate, nequaquam esse standum verbo Religiosi transire petentis, nec superioris eum denegantis, sed alterius maioris viri iudicio, & sententiæ, ad quem, vt ad superiorem prouocari debet. Sicut si religiosus malè cõtra fas, & ius tractaretur, aut vexaretur.

Quæres, an postquam religiosus facultatem transeundi petiuit, debeat expectare responsum? Respondeo cum Glossa, & Abbate, debito tempore responsum esse expectandum. Is enim, qui consilium requirere iubetur, eodem iure, tempore debito cogitur expectare responsum. Sed quid si superior nihil respondeat, aut facultatem denegat, aut inanem, & falsam, vel iniustam causam obtendat? Responder Abbas Innocentium secutus, ius esse religioso contestim nullo alio expectato tempore, ad aliam religionem transuolandi: in ijs enim causis superior quasi perpetuò facultatem denegare censetur. Si tamen superior verisimili causâ duci in deneganda facultate, videatur non licet religioso statim transire, sed ad superiorem alium prouocare, qui rem totam suo iudicio decernat.

Sextò quæritur, An si religiosus facultate minime petita transferat, iure reuocari, & reduci possit, ac debeat? Goffredus, & Abbas antiquior, Calderinus, & Petrus Ancharanus, & Glossa in c. *Licet, de regularib.* & Silu, religio. 4. quæst. 1. versic. *Adverte quarto*, senserunt eum reuocari, nec debere, nec posse. At verò Hostiensis, Ioannes Andreas, Panormitanus in c. *Licet, de regularibus* & alia Glossa in cap. *Mandamus, verbo, Lapsus 19. quæst. 3.* Rosel, religio. 4. nu. 4. & Nauar. consilij 59. de regularib. num. 2. docent esse reuocandū, eo quòd in cap. *Licet*, sancitur petendâ esse facultatem, ne Obedientia con-

temni videatur: ergo quandocumque sit transitus facultate minime petita, factus esse videtur Obedientiæ bono contempto. Hæc opinio mihi verior apparet, & eâ dicit esse communè Nauar. loco citato: ex quo fit, quod rectè Abbas annotauit, vt nõ sufficiat, si post factū facultas petatur.

Septimò quæritur, à quonâ peti debeat transeundi facultas? Angel, *Religiosus, num. 35.* respõdet, quod ad Religiosos quidè exemptos, & priuatos attinet, esse petendâ à Præpositis Ordinarijs, hoc est, à Præpositis Provincialibus; nimirū in Franciscana familia, à Custode, vel Ministro Provinciali: in Dominicana à Provinciali in Monasticis Ordinibus ab Abbate, vel Præposito, vel Priore. Quod verò pertinet ad religionū Præfectos, peti oportere à Maioribus, in quorum potestate sunt ipsi verò Maiores Præpositi, qui sunt Romano Pontifici proximè subiecti, ab eo solo petere debent. Siluester tamen religio. 4. q. 3. Angelum confutans, censet apud Franciscanos, & Dominicanos facultatem peti posse à Præfectis Domorum, vel Collegiorū, siue Conuentuū, hoc est, apud Prædicatores, à Priore; apud Minores à Guardiano. Prouinciales verò petere debent à Ministro, vel Magistro Generali: ipse verò Generalis Magister, seu Minister à Romano Pontifice: quò denegatè transire religiosus iure nõ potest: nihil verò respondere potest, secudū Abbatē in cap. *Licet, de regularibus*. Quæ Siluestri sententiæ mihi magis probatur. Nam ius auctoritatis, & potestatis, quod habet Abbas in Monasterio, habet in Franciscana, aut Dominicana familia Prior, vel Guardianus, qui est toti Conuentui, Cœnobiō, vel Collegio Præfectus.

Octauò quæritur, Quomodo liceat religioso transire ad laxioris religionis institutum? Respondeo, certi iuris esse, vt omnes fatentur, quod Innocentius, & Panormitanus, & alij tradiderūt in c. *Licet, de regularib.* ius esse, si in priori religione regulæ, aut Cõstitutiones nõ seruentur. Nã vt paulo ante diximus, transitus iure conceditur, nõ eo quòd regulæ, aut Cõstitutiones sint arctiores, sed quòd præsens vitæ ratio, quæ seruat, sit arctior, & durior. Si igitur ex Regula, vel Cõstitutionibus laxius sit religionis institutum arctior tamen præsens vitæ modus, transitus iure permittitur: dummodo tamen, vt rectè Ioannes Andreas annotauit, non sit in Prouincia aliud eiusdè religionis Cœnobiū, in quo sit arctior instituti obseruatio, nec sit probabilis spes pristinæ vitæ formulam eo in Monasterio reuocandi. Si verò in priori Monasterio præsens vitæ norma nunc est arctior, aut iusta subest causa transeundi ad laxiorem, ac minus arctam, & rigidâ, aut non subest. Si primum, potest, inquit Innocentius, & Abbas, Episcopus facultatem transeundi concedere. Antonius verò Butrius id iuris ad solum Romanum Pontificem pertinere docet, nisi ex mora probabile periculum imminet, aut ad Romanum Pontificem difficilis aditus pateat. Sed reuera Innocentius, Abbas, & Butrius videntur loqui secundum commune ius, & antiquum, quo Monasteria, & Monachi erant in Episcoporum potestate. Vnde Siluester ait, religio. 4. quæst. 1. c. 3. Cum religiosi sint ab Episcoporum potestate exēpti, & liberi: ita religionis Præfectus, qui habet in

bet in Religiosos quasi Episcopalem auctoritatem, ius habet concedendi facultatem, quando adest causa legitima: & probabile periculum impendere, vel ad Romanum Pontificem difficilis aditus est.

Quæres, quænam sint causæ legitimæ? **Respondet**, si religiosus infirma, aut incommoda valetudine vtatur, aut si odio habeatur à cæteris fratribus, aut indignè, & malè tractetur. Quibus causis, & alijs iustis, & debitis quibuslibet remotis, Romanus Pontifex solus potest facultatem transeundi concedere, secundum Glossam. Sed verius alij putant, quod tradit Abbas, non sufficere totius Romani Pontificis facultatem absque vlla iusta, & legitima causa: non enim ille potest arbitrari suo absque vlla iusta causa commutare votum, quod debet diuino iure persolui: cum per commutationem ex parte relaxatur, & remittitur, hoc est, cum mutatur in id, quod est minus bonum.

Non quæritur, quomodo sit iure concessus transitus ad æquè arctum religionis institutum? **Respondet** Abbas, id iure permitti, si fiat Episcopi consensu, quando adest causa iusta, & legitima: ea verò sublata iure non permitti, nisi solius Romani Pontificis auctoritate: locum habet, quod dicit Abbas in religiosis Ordinibus, qui sunt Episcopis subiecti: nam quod attinet ad eos, qui sunt exempti, transitus fit consensu eius, qui præ est Ordini, vel Prouinciæ, vel Monasterio, siue Conuentui.

Decimò quæritur, An religiosus contra iura ad aliam religionem se transferens sit apostata, hoc est, an tanquam suæ religionis defertor, & transfuga iuris poenas incurrat? **Abbas in c. Sanè, de regularib.** negat eum esse apostatam eo modo, quo ius Canonicum loquitur in cap. vii. de Apostatis, ex quo Angelus in verbo, Excommunicatio. 7. casu. 27. dicit illum non affici ea excommunicatione, quæ interrogatur in cap. 2. Ne Clerici, vel Monachi, in 6. dimittentibus temerè suæ religionis habitum: quod idem tradiderant Ioannes Andreas, Lopus, & Geminianus in eo cap. Si tamen excommunicatus. 9. casu. 25. & Nauar. in Manuali, cap. 27. non. 131. ad finem, sentiunt dictum religiosum in eiusmodi excommunicationem incurrare. Vtra verò sententia sit verior, cap. superiori dixi. q. 5. Mihi enim secunda sententia placet.

Vndecimò quæritur, Quid sit dicendum. Si religiosus impetrata facultate ad religionem arctiorem demigrandi, postea aut non inueniat religiosos, qui eum velint admittere, aut voluntate mutata ad priorem redeat religionem, an primò religiosus, à quibus decesserat, eum recipere iure cogantur? **Respondet**, eos ad id ipso iure compelli, quoties ante professionem emissam in alia religione, ad antiquam reuertatur: nam facultas, & abdicatio iuris, quod quis habet, facta ex causa, ea minimè subsæcuta, rata, & firma non est.

Duodecimò quæritur, Quid peculiariter iura statuerint, de religiosis transeuntibus ad alias religiones? **Respondet**, in cap. Ioannes, De regularibus præcipitur, ne quis Monachus è Monasterio, in Monasterium temerè demigret. & in cap. Sanè, eodem Titulo, Canonicus quidam regularis, qui fugerat ab Ecclesia, in qua professionem emiserat,

ad Monasticam vitam, si ea sit arctior, permanere in illa permittitur: alioquin ad priorem Ecclesiam redire compellitur. In Clementina, Vt professores, De regularibus sancitur hoc modo: Statuimus, Mendicantes quoslibet, qui ad non Mendicantium Ordines etiam auctoritate Apostolica transibunt in posterum, quide hæcenus transfuerunt, quantum nunc Prioratus, vel Officia, aut curamouarum, vel regimen quodcumque obtineant inibi, vocem aut locum in Capitulo non habere, etiamsi hoc sibi ab alijs liberè cõcedatur. Ad Prioratus quoque, Administrationes, aut quæcumque in antea non assumi officia etiam tanquam Vicarios, seu Ministros, vel locum aliorum tenentes: quodque animarum curam, & regimen, nec pro se possint, nec pro alijs exercere. **Hic** quid autem in contrarium factum fuerit, si irritum ipso iure, quousque privilegio non obstante. Hactenus Clementina, vbi prohibetur transitus ex Ordinibus Mendicantium ad Ordines, qui Mendicantes non sunt. Ex quo fit, vt hæc Clementina nihil decernat, de transitu ex vno Ordine eorum, qui Mendicantes non sunt ad alium similem, videlicet, qui non sit ex Mendicantibus, vel ex vno Mendicantium, ad alium Mendicantium, vel ex vno, qui non sit ex Mendicantibus ad alium Mendicantium. Excipit tamen Clementina Ordines Mendicantes, sed ex parte tantum, non simpliciter approbatos; nimirum, vt nullum in posterum ad professionem admittat, quibus generalem concedit facultatem ad alios ordines simpliciter approbatos demigrandi.

Quæres, an hæc Clementina, Ordines Mendicantium accipiat tantummodo quatuor illos Ordines, qui in cap. Religionum, §. Sanè, De religiosis domibus, in 6. referuntur: videlicet, Ordines Prædicatorum, & Minorum, Eremitarum sancti Augustini, & Carmelitani instituti. An verò intelligat absolute quoslibet Mendicantes Ordines simpliciter approbatos, quales sunt aliqui post Clementinam instituti, inter quos est familia Minimorum à sancto Francisco ex Paula oppido Calabria oriundo fundata? **Respondet**, in Clementina intelligi omnes Mendicantium Ordines simpliciter approbatos, qui vel ex regula, vel ex Constitutionibus possessiones, aut redditus communiter etiam habere nequeunt. Deinde dubitabis, quid nomine Officij Clementina intelligat? **Glossa** videtur intelligere solum Officia ecclesiasticæ regulæ subiecta. Paulus tamen & Imola generatim accipiunt quælibet Officia in religionibus fieri solita. **SI QVÆRAS,** an etiam intelligatur publicum diuini verbi annuntiandi munus? **Respondet** cum Glossa, Paulo, & Imola, intelligi: quoniam est munus presbyteris ex instituto conueniens, licet Diaconis etiam, & alijs ex mandato, & facultate commissa conueniat. Denique rogabis, an etiam voce officij comprehendatur munus docendi publice Theologiam, aut ius Canonicum? **Respondet** Imola, etiam comprehendit.

Inter extrauagantes communes de regularibus extat excommunicatio Pontificia edita à Martino Quarto, quæ incipit: *Nam ambitiosa*, vbi habetur sic: Statuentes, quod de cætero nullus religiosus Ordinum Mendicantium quorumcumque, cuiuscumque gradus, status, conditionis, vel Religionis existat, quantumcumque, & qualitercumque possit, & debeat virtute cuiuscumque licentiæ, etiam indulti Apostolici, seu Penitentiarij

nostri curam gerentis, vel alia quavis auctoritate hactenus etiam per literas Apostolicas facultatem quarumvis tam Legatorum, vel Nunciatorum Sedis Apostolicæ, quam alia auctoritate maxime de transferendis Fratribus, aut aliquibus, præsertim Ordinum Mendicantium professoribus sub quacumque verborum forma appareant, admitti aut recipi per aliquos etiam Superiores Ordinis, seu Monasterij seu loci Monastici, seu alias in Monachum, vel in Fratrem alicuius ex Ordinibus Monastici, tum Sancti Bonedicti, quam Cisterciensis, Chamaldulensis, Vallis Ymbrosæ, Canoniorum Regularium, vel aliorum Monasticorum Ordinum; excepto dumtaxat Ordine Carthusiensium sub pena excommunicationis, quam ipso facto incurrant, tam recipientes, quam ipsi recepti: à qua excommunicatione nemo possit absolueri, nisi Romanus Pontifex, præterquam in mortis articulo. Hactenus Constitutio.

In Concilio Trident. Sess. 14. De Reformatione, cap. 11. ita sancitur: Quia Regulares de vno ad alium ordinem translati facile à suo Superiore licentiam standi extra Monasterium obtinere solent; ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: Nemo cuiuscumque ordinis Prelatus, vel Superior vigore cuiusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi in ordine ipso, ad quem transferitur, sub sui Superioris obedientia, in claustris perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam si Canoniarum Regularium fuerit, ad Beneficia secularia et am curata omnino incapax existat. Hæc ibi. Et in Sess. 25. De regularibus, cap. 19. ad finem dicitur: Nemo Regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem, nec de iure licentia cuiuscumque Regulari occultè ferendi habitum sue Religionis. Hæc Concilium: ubi nihil defuit de Transitu ad æquè arctam, vel arctiorem religionem. Extrat item Constitutio Pontificia edita à Pio Quinto anno 1569. quæ incipit: *Quæcumque sacrarum*, in qua rescindit; & abrogat facultates omnes præter ius commune concessas, recipiendi, vel retinendi Religiosos alterius ordinis, etiam laxioris. Verba Pontificis hæc sunt: *Renouamus, & abolemus omnia, & quacumque privilegia, facultates, dispensationes, & iurisdicia præter ius commune dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscumque Ordinibus, Monasterijs, Hospitijs, Militijs, & pijs locis, etiam Sancti Antonij Viennensis, Sancti Spiritus in Saxia, de Vrbe S. Ioannis Hierosolymitani, Iesu Christi, Sancti Iacobi de Spatha, S. Lazarij Hierosolymitani, eorumque Ecclesijs mensuris, Superioribus, & personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, tam in ipsorum Monasteriorum, Hospitijs, & locorum institutione, quam deinceps quomodocumque, quotiescumque, etiam per modum statuti perpetui, ac iuris, & stipulati contractus, & alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis restitutionibus, præsertationibus, mentis attestationibus, derogatorijs derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, de quæ simili potestatis plenitudine, etiam pauperum, infirmorum, miserabilium, & cuiuscumque alterius pii operis intuitu, ac etiam ex quibuscumque alijs causis, quantumvis grauib; charitatijs, & necessarijs, etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliarumque Principum, nec non sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quæ illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vocibus innouata, extensa, vel*

etiam moderata. Ac volumus, ut post hæc illorum sit reuocatum prætextu, Prælati, & Superiores prædicti, aut alij quicumque, nullum profus, alterius, etiam laxioris ordinis, vel obseruantie, Regularem, etiam specialem transferendi ad ipsos licentiam (iuxta huiusmodi privilegia dantur) ferentem, ad habitum, & professionem Regularem in suis quisque Monasterijs, domibus, locis, vel ordinibus, etiam in claustris perpetuo maneat, admittant: nec omnino quemquam recipiant, vel retineant, eos verò, quos in aliquo ex casibus supradictis (vigore huiusmodi privilegiorum tantum, ac præter ius commune dispositionem) iam habent translatos, ad eorum Superiores, & loca eius ordinis, unde erant profecti, quamprimum remittant: Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones huiusmodi nulla firmitate subsistere, neminemque profus ulli voto, ullique Regula, vel obseruantia etiam inuicentis, aliaque solemnitate promissa obligare. Quæcumque verò aliquem contra huius nostre reuocationis timorem admitterint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædicto) translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus, & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficijs, officijs, fructibus, & pensionibus Ecclesiasticis presentium auctoritate priuamus, & ad futura eoisipso, inhabiles esse volumus. Hæc ibi.

Pius item Quartus in alia Constitutione, quæ incipit. *In sublimi B. Petri*, facultatem summi Pœnitentiarij Apostolici restrinxerat, præcipiens, ne concederet Religiosis licentiam standi extra Monasterium propter infirmitates, & similia impedimenta, nec etiam pro subuentione parentum, aut puillorum, vel aliorum consanguineorum, nisi obtenta licentia suorum Superiorum: & in facultatibus transseundi de ordine ad ordinem, etiam ex causis à iure permisis apponeret semper clausulam, *Quæ perpetuo ibidem in claustris Domus familiariter teneantur; & apostatis absolutionis beneficium non concedat, nisi ea lege expressa, ut statim ad claustra proprii ordinis redeant, vel ad alium ordinem transseant equalis, vel arctiori obseruantia, ut ibi perpetuum vitam agent. Nec illi, vel alijs translatis indulgeat, ut beneficia Ecclesiastica obtineant, vel illis vii mercenarij deseruare, aut alias etiam de Superiorum suorum licentia extra claustrum quoquomodo degere possint.* Hæc Pius Quartus in illa Constitutione.

Decimotertio queritur, an Regularis ex vna religione, vel ex vno Monasterio ad aliud transiens debeat in eo denuo professionem emittere? Hanc quætionem tractat Nauarrus consilio tertio, De Regularibus. Porro Imola in Clement. prima, De Regularibus, numero 19. sequutus Ioannem Lignanum videtur negare, præsertim cum ex vno Monasterio ad aliud Monachus transit, eam ob causam, quod in omni religione dam professio solemniter emittitur, sunt tria vota, quæ ad religionis substantiam, & naturam pertinent: ergo Monachus professus in vna, non debet in alia professionem facere, cum sit simpliciter Monachus Religionem professus. Federicus verò, quem citat Nauarrus, docet, Monachum electum in Abbatem alterius Cœnobij non debere in eo nouam professionem emittere: unde distinguit, aut Monachus transit, ut præsit, aut ut subdit: ut præsit tamquam Abbas, Prior, vel Superior, non est necesse, ut denuo profes-

fessio.

professionem emittat: ut subdit, necessaria est secunda promissio. Contrarium Nauarrus affirmat, ratus requiri professionem secundam: tum quia licet fuerit Monachus vnius religionis, Ordinis, vel Monasterij, non tamen eo ipso, est alterius: tum etiam, quia vnaquaque religio suis Constitutionibus gubernatur, ac regitur, & oportet, vt omnes eiusdem Ordinis Monachi eiusdem legibus, & Constitutionibus teneantur. At nisi noua fieret professio, regularis ad aliam Religionem translatus, esset ijs Constitutionibus & legibus solutus, quibus alij tenerentur. Item singula Monasteria, quando non sunt in cura, & potestate vnius Generalis Praefecti suis statutis & legibus viuunt: & vnum Monasterium saepe seueriori, duriori, & arctiori instituti regula tenetur. Opinio Nauarii vera est, & locum habet, quum sit transitus ex vno Ordine vel religione ad alteram: item, cum ex vno Monasterio ad aliud, & singula suis institutis & legibus tenentur: tunc enim Monachus in vno Monasterio professus nequit fieri Monachus, & filius alterius, nisi in eo denuo professionem faciat. At vero sententia Federici etiam locum habet, cum Monachus vnius Monasterij eligitur in Abbatem, Priorem vel Praefectum alterius: nam eo ipso, quo in ea Praefectura confirmatur, & eam exercet, videtur tacite professionem in eo Monasterio, cui praesit, emittere. Ex quibus sequitur, vt Monachus ad aliud Monasterium translatus capax non sit Beneficiorum regularium ad illud Monasterium vel Ordinem pertinentium, nisi in eo profiteatur, vt docet Nauar. *consil. 60. de regularibus. ex cap. cum singula. de preben. in sexto.* Item locum in sedendo & suffragium ferendo habebit iuxta tempus, in quo professionem emittit in secundo Monasterio.

Decimoquarto quaeritur, An Carthusianorum Religio sit arctior Religione Minimorum? Hanc quaestionem tractat Nauar. *consil. 10. de regularibus.* Vnde vna cum ipso respondeo, Minimis (vt fertur) Pontificiam Constitutionem a Julio secundo editam impetrasse, in qua videtur Pontifex asserere, eorum religionem esse ceteris omnibus religionibus arctiorem. Deinde, Minimi praeter tria vota religionum communia, quartum emittunt, quo vouent se nunquam viros alijs cibis, nisi eis, quibus vtuntur in ieiunio quadragenario; excepto tempore, quum morbo laborauerint. Cum tamen Carthusiani iure vtantur ouis, caseo & lacte etiam dum valent. Negari non potest Minimis aliqua durius obseruare, quam Carthusiani obseruent: at vero ius commune concedit transitum ab Ordinibus Mendicantium ad Carthusianos, tamquam ad arctioris & durioris instituti Monachos. Item Carthusianis etiam dum morbo tenentur, interdictus est elus carni, Minimis non item. Carthusiani praeterea silentium maximum seruant, & vitam solitariam. Horum denique clausura est veluti quidam carcer perpetuus.

Decimoquinto quaeritur, An Regularis ex vno Ordine ad alium migrans, debeat per integrum annum in probatione persistere; vt professio in Religione ad quam transit, sit rata: Si quidem Concilium Tridentinum *sess. 25. c. 15. De*

Regularibus. definit nullius esse momenti professionem, nisi Nouitius ad annum integrum post habitum susceptum probetur? Responder Nauarrus in *consil. 49. De Regularibus. num. 4.* necessariam esse integram anni probationem, eo quod debeat noua professio fieri: & Concilium generatim ad professionem, vnius anni probationem requirit, & postulat. Obijcies, huiusmodi Religiosum esse veteranum, ergo tyro, aut Nouitius esse nequit. Responder Nauarrus esse quidem veteranum & profectum; at vero factum esse tyronem, & Nouitium in ea Religione vel Monasterio, ad quod transiit: nec enim pugnat, esse veteranum in vna religione, vel Monasterio, & Nouitium in altero.

Decimosexto quaeritur, An Religiosus Franciscanus ex his, qui vulgo Obseruantes aut Cappuccini vocantur, iure possit ad Carthusianos transire, & e contrario, Carthusianus ad Cappuccinos, vel Minores? De hac quaestione Nauar. *consil. 68. De Regularibus. Testatur Sijuestor Religio. 4. quest. 6. in Academia Parisiensi fuisse Theologorum, & Canonici iuris Doctorum sententia decretum, licere Carthusiano transire ad Dominicanos plene & perfecte suam Regulam cum Constitutionibus obseruantes. Quod si ita est, licebit etiam Carthusiano ad Minores vel Cappuccinos transire: praesertim cum Cappuccini contendant suae Religionis institutum, esse Carthusianorum regula durius & arctius. Nauarrus tradit, tuta conscientia liberum esse transitum ex alterutro praedictorum Ordinum, dummodo fiat studio, & amore vitae melioris & perfectioris, & citra omnem offensionem, ac litem inter illos. Certè iure Canonico, vt paulo antea dixi, permittitur transitus ex Mendicantibus ad Carthusianos, vt constat ex *extrauag. viam. de regularibus inter communes.* de transitu vero ex Carthusianis ad Mendicantes nihil legi expressum in iure. Sanctus Bonaventura in *episculo de determinationibus quaestionum circa regulam S. Francisci, capit. 12. c. 13.* ait, ex quolibet Ordine posse Religiosum transire ad Ordinem Sancti Francisci: & ex Ordine Franciscano non posse Religiosum ad alium Ordinem migrare. Sed in hoc seruandum est, quod constituitur in *extrauag. viam. de regularibus. inter communes.**

Cap. XV.

Aliae quaestiones ad eandem rem pertinentes soluantur.

Primo quaeritur, An Minister, vel Praepositus quilibet Generalis alicuius Ordinis iure possit facultatem concedere transeundi ad laxiorem religionem iusta ex causa? Respondeo cum Innocentio, Hostiensi, Ioanne Andrea, Abbate, quos refert, & sequitur Nauar. *consil. 56. de regularibus. ex iure communi possessa tamen, vt scripto constat, eam facultatem Praepositum Generalem dedisse, & ex causa iusta, & prius cognita, ne is, qui transit, postea reuocetur, aut aliqua ratione vexetur. Nam Romanus Pontifex huiusmodi facultatem dare potest ex iusta quidam causa prius*